

Sažetak

Sve ljudske delatnosti u manjoj ili većoj meri utiču na životnu sredinu. Da budemo realni, nepovoljan uticaj je neizbežan, pa čak i prihvatljiv.

Stabilnost šumskih ekosistema uslovljavaju mnogi faktori sredine koji se međusobno prepliću. Izmenljivost faktora sredine u prirodnim uslovima teče spontano, ali se ovi faktori direktnim ili indirektnim delovanjem čoveka mogu promeniti u tolikoj meri da se konačan rezultat ne može predvideti. Lanac promena prirodnog toka procesa u šumskim ekosistemima dopunjen je novom karikom, a to su polutanti, koji imaju dejstvo na sve druge članove ekosistema, pri čemu promene mogu biti vidljive odmah ili dugo skrivene, a i oni sami trpe određene promene, što dovodi do toga da se već dovoljno složeni odnosi u prirodi još više komplikuju.

Delatnosti koje mogu negativno uticati na životnu sredinu su mnogobrojne: energetika, saobraćaj, urbani razvoj, turizam i rekreacija, šumarstvo, akvakultura, poljoprivreda. Ove delatnosti stvaraju pritiske koji mogu biti stresni za životnu sredinu (ispuštanje zagađenja u vazduh, zemljište i vodu, radijacija, buka, otpad, hemikalije i prirodne i tehnološke opasnosti).

Utvrđivanje delatnosti koje uzrokuju najveće zagađenje je veoma izazovan zadatak, jer je ponekad veoma teško povezati određenu delatnost i konkretni problem životne sredine. Razlog tome je što su međusobne veze ljudskih delatnosti i promene životne sredine veoma složene. Na primer, porast turizma uzrokuje rast saobraćaja, a to izaziva ozbiljan ekološki problem.

Ekološke posledice destabilizacije šumskih ekosistema (kao najkompleksnijeg ekosistema na zemlji) ne mogu se u potpunosti sagledati, ali već sada ovaj fenomen se može i mora staviti u red problema od najvećeg društvenog značaja.

Briga za očuvanje životne sredine postojala je od vremena prve ljudske civilizacije, već sada očuvana, zdrava prirodna sredina ima "strateški" značaj, a posebno će to biti u doglednoj budućnosti, a upravo ovi procesi pokreću ljude iz "kontaminiranih" prema kvalitetnim "sanatogenim" sredinama - tzv. zelenim ili "eko" destinacijama među kojima prioritetno mesto pripada, pre svega nacionalnim parkovima

Nacionalni park "Fruška gora" je predeo izuzetnih prirodnih odlika i kulturno-istorijskih znamenitosti. Sa svojih 25.000 ha predstavlja pravu riznicu flore i faune. Zbog svog geografskog položaja u njemu rastu i orhideje i četinari i boravi raznovrstan životinjski svet: od srna i zečeva do divljih svinja i orlova.

Cilj monografije "Biljke i saobraćaj" je da svojim naučnim i stručnim znanjem doprinese boljem sagledavanju postojećeg stanja i ukaže na moguće pravce rešavanja problema.

Ovaj rad konačno je samo deo sveobuhvatnih istraživanja u složenom multidisciplinarnom ustanovljavanju stanja životne sredine, značajnog područja kao što je NP "Fruška gora", ali bez kojeg dalja razrada i pravac unapređivanja i poboljšanja postojećeg stanja nije moguć.

Samo ustanovljavanje ovakvog stanja je dovoljan podsticaj za preuzimanje odgovarajućih mera za borbu i dalje praćenje stanja, tj. monitoring.

Ovo pitanje bi trebalo da postane interes i briga kako svakog pojedinca tako i društva u celini, jer to nije samo pitanje ove generacije, već možda i mnogo više pitanje budućnosti, egzistencije i razvoja budućih generacija, za koje svaka prethodna snosi punu moralnu odgovornost.

Objavlivanjem ove monografije, želja mi je da kompleksnu problematiku zaštite životne sredine značajnog područja kao što je Nacionalni park "Fruška gora" učinim dostupnim široj naučnoj i stručnoj javnosti.

Ključne reči:

1. NP "Fruška gora"
2. polutanti
3. šumski ekosistemi
4. biljke

5. saobraćaj
6. vazduh
7. zemljište
8. životna sredina